

Філософська поезія І. Франка. Драматизм людських стосунків у «Легенді про вічне життя»

Джерело: wikipedia

Збірка **«Мій Ізмарагд»** вийшла друком 1898 року. У передмові до збірки Іван Франко зауважував: *«Мені давно хотілося написати подібну книжку... Моє найвище бажання як писателя і поета: щоби моє слово було ясне і щоби в ньому, як у дзеркалі, виднілося людське, щире людське лице»*.

Також письменник пояснює назву збірки. Ізмарагдом на Русі називали збірник статей та притч, який був неначе повний курс практичної християнської моралі.

Збірка «Мій Ізмарагд» складається з шести циклів: «Поклини», «Паренетікон», «Притчі», «Легенди», «По селах», «До Бразилії».

Іван Франко прагнув створити збірку «наскрізь моральною», збирав матеріал протягом п'ятнадцяти років і творчо його інтерпретував: *«На чужу основу я накладав свої власні узори»*.

Його твір **«Легенда про вічне життя»** є ліричним роздумом про вічні цінності, призначення людини, роль і місце кохання в житті.

Він є неперевершеним взірцем філософської лірики, позаяк поет художньо осмислює позачасові питання буття, намагається знайти на них відповіді.

Легенда — це народне сказання або оповідання про якісь події чи життя людей, оповите казковістю, фантастикою.

За сюжетом твору «Легенди про вічне життя» аскет (самітник), проживши весь вік у пустелі та заслуживши молитвами та постом прихильність богині, здобув священний дар — золотистий горіх, що дарував вічне життя. Проте після роздумів він вважає своє бажання безумним і гріховним, тож вирішує передати горіх Олександрові Македонському, легендарному герою та засновнику великої імперії, щоб той став «богорівним» і безсмертним.

Джерело: wikipedia

Однак Олександр, закоханий у Роксану, віддає їй чарівний горіх на щастя.

Але проблема в тому, що Роксана більше Олександра не любить. Вона вирішує його отруїти, а горіх вічного життя віддає тому, кого вона

дійсно любить — генералу Птолемею. Той же не відповідає їй взаємністю і не уявляє свого безсмертя без вродливої куртизанки, в яку закоханий.

Роксана отрує Македонського, але куртизанка приносить йому горіх безсмертя, адже кохає царя. І вдруге Македонський відмовляється від чудодійного горіха, кидає його у вогонь та помирає. Сюжетне коло таким чином замкнулося: горіх нікому не приніс вічного життя.

Сміливий воїн не приймає порятунку із рук нелюбої, бо вважає, що вічне життя має сенс тільки з людиною, яку кохаєш понад усе. Він кидає горішок у вогонь, відрікаючись від порятунку і вічного життя.

А ще зовсім молодий цар (помер у 33-річному віці) був філософом. Він усвідомлює, що чудодійний горіх може дати вічне життя, але неспроможний гарантувати вічного кохання, вірності друзів і коханої жінки:

*Вічно жить і любить! День за днем!
День від дня / життя – то борня!
А любов – то брехня! / Вічно жить у
борні! Биться в сітях брехні! / День за днем!
День за днем! Без кінця! Ні, ох, ні! / Не для
нас, о богине, твій божеський дар! / Хоч над
світом я цар, та над серцем не цар. / Мільйони
людей могу вбить, погубить, / Та чи змушу
кого мене вірно любить?*

Чарівний горішок безсмертя отримували по черзі аскет, цар, коханка царя, генерал, куртизанка. Але ніхто з героїв твору не скористався горішком. Бо без взаємного кохання життя — ніщо. Життя без любові героям твору здавалося схожим на вогнище, а тому вічність видавалася скоріше мукою, ніж щастям:

*А без щастя, без віри й любові внутрі
Вічно жить — се горіть віку вік на кострі!*

Ключовим образом тексту є горіх — символ багатства для когось, а не для себе. Він — багате дерево, яке бідне саме по собі: дає поживний і багатий урожай своїх плодів, але це не збагачує його власних сил і не зміцнює його стійкості. Дерево часто ламають вітри і дуже вражають морози. Тож він уособлює характер тих людей, які можуть багато зробити для інших, але не в силі ні забезпечити, ні захистити себе самих.

«Легенда про вічне життя» І. Франка — це поетичний роздум про смисл буття людини — для чого вона живе, що є для неї найціннішим. А вибір, як завжди, за кожним із нас.

Практичні завдання

Написати вільне есе на тему: «Чи варто жити вічно?»

Що додатково почитати й подивитися?

- Музично-поетично-театральне дійство «Легенда про вічне життя»
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=sf86tKhj628>.
- Франко вдома. На(в)чай з класиком URL: <https://youtu.be/EOf0R9Ij3dU>.